

Data: 22.12.2023

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

BRAK ZAUFANIA JAKO WAŻNY POWÓD WYPOWIEDZENIA UMOWY ZLECENIA

Ocena, czy istnieją ważne powody do wypowiedzenia umowy należy każdorazowo do sądu i musi być dokonana z uwzględnieniem okoliczności faktycznych sprawy oraz charakteru stosunku prawnego łączącego strony.

Ponadto należy zgodzić się z poglądem, że brak zaufania może uzasadniać powołanie się na art. 746 § 1 Kodeksu cywilnego jednak – by mógł on uzasadniać wypowiedzenie umowy w takim trybie – brak zaufania jako „ważny powód” wypowiedzenia umowy powinien wynikać z przyczyn, które są obiektywnie weryfikowalne oraz uzasadnione. Takie postanowienie wydał Sąd Najwyższy (SN) 27 września 2023 r. w sprawie I CSK 58/23.

Sąd Najwyższy na posiedzeniu niejawnym 27 września 2023 r. w sprawie z powództwa G. C. przeciwko Zakładowi w W. o zapłatę na skutek skargi kasacyjnej Zakładu W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 lipca 2022 r. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej i zasądził od pozwanego na rzecz powoda zwrot kosztów postępowania kasacyjnego. W ocenie SN skarżący nie wykazał odpowiednio, że określony przepis prawa (art. 746 § 1 Kodeksu cywilnego, dalej k.c.), mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźne rozbieżności w orzecznictwie. Zdaniem skarżącego w sprawie istniała potrzeba wykładni m.in. art. 746 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c., tj. wykładni wyrażenia „ważnego powodu” jako podstawy wypowiedzenia umowy i wyjaśnienia: Czy dla realizacji przesłanki „ważnego powodu” wystarczające jest zaistnienie utraty zaufania pomiędzy stronami stosunku zlecenia?

SN wyjaśnił, że kwestia „ważnych powodów” dotycząca ww. przepisu została już omówiona w orzecznictwie SN i nie wymaga dalszej klasyfikacji. Jednocześnie wskazał, iż ocena, czy istnieją ważne powody należy każdorazowo do sądu i musi być dokonana z uwzględnieniem okoliczności faktycznych sprawy oraz charakteru stosunku prawnego łączącego strony (zob. wyrok SN z 14 maja 2002 r., V CKN 1030/00). Zgodził się ponadto z poglądem, że brak zaufania może uzasadniać powołanie się na art. 746 § 1 k.c. jednak – by mógł on uzasadniać wypowiedzenie umowy w takim trybie – brak zaufania jako „ważny powód” wypowiedzenia umowy powinien wynikać z przyczyn, które są obiektywnie weryfikowalne oraz uzasadnione.

ZDANIEM AUTORA

Umowa, która przewiduje z góry zrzeczenie się uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów jest nieważna (art. 746 § 3 w zw. z art. 58 § 1 k.c.) Przesłanka określona w art. 746 § 3 k.c. jako „ważne powody” nie została jednak zdefiniowana. Nie definiują jej też inne przepisy, wiążące z istnieniem „ważnych powodów” skutek prawny. Ocena, czy istnieją ważne powody należy zatem do sądu i musi być dokonana z uwzględnieniem okoliczności faktycznych sprawy i charakteru stosunku prawnego łączącego strony.

Ważne powody, które mogą skłonić jedną ze stron do rozwiązania umowy zlecenia można podzielić na:

- obiektywne (np. zmiana sytuacji gospodarczej czy zmiany w prawie) oraz
- odnoszące się indywidualnie do stron (np. zmiana sytuacji życiowej bądź ekonomicznej strony, nieporozumienie pomiędzy dającym a przyjmującym zlecenie).

Dla dającego zlecenie, istotnym powodem do wypowiedzenia umowy może być brak informacji od przyjmującego zlecenie na temat przebiegu sprawy albo utrata zaufania do jego uczciwości, staranności czy umiejętności. Natomiast dla przyjmującego zlecenie ważnym powodem może być nieudzielenie mu przez zleceniodawcę zaliczki albo udzielenie mu przez zleceniodawcę takich wskazówek dotyczących sposobu wykonania czynności, które okażą się dla niego z uzasadnionych względów niemożliwe do zaakceptowania. Katalog przypadków uprawniających do wypowiedzenia na zasadzie komentowanego przepisu jest otwarty. Podkreślenia wymaga, że stosunek zlecenia opiera się w znacznym stopniu na zaufaniu pomiędzy zleceniodawcą a zleceniobiorcą, a więc na przesłance subiektywnej. Utrata zaufania do zleceniobiorcy może być zatem owym ważnym powodem, o jakim mowa w art. 746 § 3 k.c. Uzasadnienie wypowiedzenia w takim trybie powinno jednak wynikać z przyczyn, które są obiektywnie uzasadnione i weryfikowalne, tym samym należy się zgodzić z tezą komentowanego postanowienia Sądu Najwyższego.

Umowę zlecenia można wypowiedzieć w każdym czasie. Strony nie mogą zrzec się uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów. Oczywiście, ważny powód do wypowiedzenia musi istnieć w chwili składania oświadczenia o wypowiedzeniu. Powód wypowiedzenia nie musi być wskazany w jego treści. Niewskazanie powodu wypowiedzenia nie wyklucza powołania się na jego istnienie w sporze o naprawienie szkody. Wówczas dowód nieistnienia ważnego powodu wypowiedzenia musi przeprowadzić druga strona, która domaga się zapłaty odszkodowania. Warto pamiętać, że rozwiązanie umowy bez ważnej przyczyny rozwiązania takiej umowy uzasadnia obowiązek zleceniodawcy naprawienia szkody, którą są utracone zarobki (art. 746 § 1 k.c.).

Konrad Filip, prawnik w [gliwickim biurze Rödl & Partner](#)

CO MÓWIĄ PRZEPISY

Wypowiedzenie zlecenia przez strony

Art. 746 Kodeksu cywilnego

§ 1. Dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Powinien jednak zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia; w razie odpłatnego zlecenia obowiązany jest uiścić przyjmującemu zlecenie część wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom, a jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, powinien także naprawić szkodę.

§ 2. Przyjmujący zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Jednakże gdy zlecenie jest odpłatne, a wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, przyjmujący zlecenie jest odpowiedzialny za szkodę.

§ 3. Nie można zrzec się z góry uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów.